

Előfizetési ár:

Vidéken: Helyitt:
Évnyegyedre 2 f. 50 kr. | Évnyegyedre 2 f. 24 kr.
Félévre . . . 5 f. 40 kr. | Félévre . . . 4 f. 48 kr.
Eladási egyes számunként ninc.

HETILAP

Hirdetések és magánviták:

Hirdetések és magánviták négy hasábszoros garmond sora 3 p. kr., amelyhez minden izbeni beiktatásnál még 10 pkr. helyegydíj számítható.

Az iparvilág, tudomány, művészet és szépirodalom köréből.

A lap beltartalmát illető minden levél a SZERKESZTŐSÉG-hez czímezendő, anyagi ügyeit vagy hirdetések tárgyazó pedig a KIADÓ HIVATALHOZ.

Bérmertetlen leveleket csupán rendes levelezőinkől fogadjunk el.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Megjelen a lap jelen írvny alakjában minden szerdán és szombaton délelben.

Tartalom:

Mezőgazdasági tanulmányok. I. — J. A gazdasági egyesület teendői. — b. — Miképen lehet a mehtenyésztést haszonnal üzni. VI. — A kereskedő most és hajdan. — Hírűzér. — Nemzeti színház. — Piaci árak. — Hirdetések.

Mezőgazdasági tanulmányok.

I.

A vigalmak időszakának vége, s bár az emberi természet szükségképi igényein kívül nem sok ok volt rá, folyama meglehetősen élénk vala. Hány szív jegyzé ki társfelét, nem tudom; kezét nem álda meg a pap tudtomra egyet is. Legszébb eredménye: a közügyeknek szentelt egykét oltári láng, a köznyomorra öntött egykét balzsamcsepp... Jó lesz, ha a gondolkodásnak idejét is meginnepeljük. Mert a napok telnek, évre év következnek, és a baj, mely nemzettestünkbe vette magát, egyre nő, s orvosai csak e föltét alatt lehetünk... Én igen sokat gondolkodom e felől, s mindig komolyabb, mindig borultabb leszek utána. Sokunknak, mentől többnek kellene elménkben forogni, s mentől gyakrabban közállapotunkat, és öntájékozott munkához látunk egész erővel, egyesített igyekezettel.

Visszamenyek lelkemben a vén idő történetekre. Két évezred romjai között két óriás nemzet tűnik fel: Hellász és Róma. Mennyit tanultunk tőlök mindenben! Nem okulhatnánk-e életükből e téren is, hová az új események által szorítottánk? Való, hogy a mekkora a távolság és idő, mely azoktól elválaszt, akkor a különbség az ok és a mi agriculturalis viszonyaink között. Egyelőre hű barátja vala mindkettő az ujonnan szerzett földnek. Majd hódítókká lettek s állami és egyéni szükségüket leigázott népek adóiból, romba döntött városok kincseiből fődőzték: annyi ezer közt, sőtét igazsággal bizonyít felöle a trójai és carthagei rege. A földmivelést — kivéven egyes nagyokat, kik magán gyönyörért tevék s kortársaik előtt hol polgári erényök, hol találmányaik által felistennekké tönök — mint haszonhajtó munkát csak hólótak és rabszolgák, meg plebejusok üzték. És ez áll kivált a görögökről, kik szigeti fekvésüknél fogva főleg kereskedeésre voltak hivatva. Azonban legjelesebb íróik: abderitai Demokritos, Xenophon, Aristoteles és Hesiodos munkáiból ítélve a mezőgazdaság mégis jóformán ismerve, sőt helyen-helyen nagy keletben volt, s a legszebb emlékek maradtak fen felőlük egészen napjainkig.

A rómaiak, kivált állami életök kezdetében csaknem főfoglalkozásul tekintették a mezei gazdaságot, sőt azt vallásos rendszerök főczikkévé tették. A földet, mely mindent előhoz, a napot és holdat, mely a hórapok és esztendőkj járását kiméri; a gabonát, mely a népet kenyérrel élteti, füveket, virágokat, erdőket és forrásokat vallásos tisztelettel illeték. Ki ne emlékeznek gyönyörrel Tellus és Luna, Ceres és Triptolemus, Pan és Liber naiv mythosaira? Később ok is hódítókká lettek, s a legyőzött népek sarcaiból, aldatett országok termé-

nyeiből fedezték szükségüket. De voltak az idők minden rendében és pedig a legjelesebbek közül, kik a földmivelést és mezőgazdaságot a legnemesebb polgári foglalkozásnak tekintették, s nem csak irtak róla, mint a két Saserna, Varró, P. Rutilius, Scrofa és Virgil, de saját személyökben is folytatták.

Erdekesen ír erről Columella, Róma mezőgazdasági történetét vázolván. Eleink — ugymond — midőn valakit megdicsérni akartak, azt mondák róla: hogy jó szántóvető, jó földmives, e volt a megtiszteltetés legszebb neme. A mezőgazdaság ez időkbén dicsőségek tartaték. Quintus Cincinnatus, az ellenség által elfogott consul és hadsereg szabadítója az eke szarvától hivatott diktatorságra, s győztes korában serényebb tisztét levettközni mint felszólításakor elfogadni, barmaihoz s négy holdnyi örökségéhez tért vissza. Marcus Atilius Regulus önmivelte mezeiről hivatott az első punicai háborukor a legfényesebb had vezénylesére. Cato a censor, hadvezér és consul, a tógás Demosthenes — mint kortársai neveztek — ifjabb korában ha a forumon dolgát végezte, kisdél villájába, dolgaihoz tért vissza, téiben zubbonyban járt, nyárban a nélkül; számszámszával dolgozott, velök ett, s egyszerű polgári erkölceivel Róma első patricusainak becsülését s a néptől a legfőbb hivatalokat nyeré. Cajus Fabricius és Curius Dentatus — ez Pyrrhus, amaz a sabinok legyőzője, azon hét hold földet, mit ez alkalommal kaptak, színtoly szorgalommal mivelték, mint fegyvereikkel hősleg szerezték. Az utolsóhoz egykor bizonyos követség nagy összeg arany ajánlata mellett folyamodván, egyszerű villájában repát feleve tűz mellett találta, s töle imezt kapta feleletül: ki ily vacsorával megelégszik, nincs aranyra szüksége; inkább ohajton a birtokosokat legyőzni, mint aranyaidat birni! S hány emlékezetes vezér, consul és tudós foglalkodott még a haza földének háboru idején védelmével, békében mivelésével! Csak Virgil emlitem, kiről a nemzeti büszkeség szent elragadtatásával mondja egyik honfia:

O superi! quales habuit tum Roma Quirites,
Cum tam facundum viderit agricolam.

S vajjon korunk történetei mást tanítanak-e e tekintetben? Nem. Sőt a világ két leghatalmasabb népe, az angol és amerikai, nagyhirű tudósok és státusférfiak egész sorát mutatják fel, kik mezeikről a törvényhozási és kormányi terembe hivatnak s oda időtelével ismét visszavonultak. Nincs miért példákat hozzak fel. Hiszen csak az imént folyának le emo századok, s nagyjainak nevével emlemben tartja a mindennap fölemlgetett történet. Csak az egy Jefferson emlitem meg, Amerika nagynevű polgárelnökét egyszerű erkölceinél, csillogás nélküli szellemnagságánál fogva valamennyi felett kitűnőt. O praesidens székéből monticelloi jószágába vonult, s élete utolsó részét csaknem kizárólag gazdaságával tölte, annak minden ágai felett örökődék, reggelől estig a virginiai ismeretes hőség daczára aratóinál ült, munkásai segítségével maga gyártott mindent, mire gazdaságának szüksége vala, azokat jutalmakkal s egyéb kitüntetésekkel szorgalomra

ösztönözte, szóval: házi dolgainak vitelében, gazdasága rendezésében épen azon tevékenységgel járt el, mennyit az országos ügyek körül tanusított.

Kérdezzük már most öntörténetünket. Ugy találjuk, hogy ámbár állami szerkezetünk középkori szokás szerinti katonai és aristocratiai volt, ámbár az egykori alkotványyszerű nemzet folyvást hódításokat tévén, vagy a meghódított hazát védvén, a földet legtöbbször a köznép által miveltette; voltak mégis minden korban, kik a földmivelésre és mezőgazdaságra nagy gondot fordítottak s birtokaik kormányzását nem tartották rangjokon alólnak. Midőn a harcz kurtje riadót nem fúj, és a királynak tanácsra volt szüksége, körébe hivta jószágikon mulató magyarjait, a mi nagy és dicső őseinket, s azok épen ugy tudtak törvényeket hozni, az országot épen ugy kormányozni, mint a mezőgazdaság nemes foglalatosságát üzni. Átalában nemzetéletünkben a földmivelésnek némi fontosság mindig volt adva. Ki nem emlékszik a nagy Mátyás gömöri ebédjére, melynek végén fényes vendégeivel, a magyar főurakkal egy közel fekvő szőlőbe ment, s szorakozás kedvéért a leghőbb nyári időben egy jókora pázmát kapáltatott intő tanuságból: mily becsüendők a föld áldásai és mivelői! És vajjon a legújabb időkbén hazánk legnagyobb férfiai nem meleg barátai valának-e a földmivelés és mezőgazdaságnak? A gr. Festetics, Széchenyiek, Károlyiak M. honban, a Hallerek és Wesselényiek Erdélyben nem dicsőségei maradtak-e örökre nemzetünknek? Nem megbecsülhellen szolgálatokat tettek-e a hazának?

A mint Deák kehaid jószágában, Teleky D. gornyeszegi uradalmában élni képesek, s idejüket bizonyára jószágaikra, környeze-telekre s közvetve a hazára nézve hasznosan tölteni tudják, miért ne tehetnének hasonló mindazok, kik kezeikből kardot, tollat és actákat letettek? Miért költeni, fényt üzni télenyáron városokon, miért siettetni a bukásnak, egyébként is elközeliítő nagy napját jövédalem, czél és ok nélkül? Miért bizni, mikor a közgondoktól mi is érkezzünk, praefectusra, tisztre, bíróra, regiusokra legdrágább kincsünket, birtokainkat?... Mink maradt meg a veszteljes mult napokból? Egyedül földbirtokunk egy része. Nyertünk-e a vesztettekhez hasonlítható egyetemleg, hazailag? Alig hiszem. Nincs egyéb teendők, mint birtokainkra, a nagy hajtórés e deszkaszálaira, az összeomlott szentegyház e drága romjaira építkezni kezdenünk.

Némely madarakról azt mondják, hogy megjelenésük mindig viharok jósója, vesznék hirdetője. Talán ilyen némely embernek megszólalása a közérítkezés terén. Hagyján! nevetni kell, ha oktalanságot beszélnek; meghallgatni, ha javunkra lehetnek aggodalmaik. Egyike azon írónak, kiket feljebb nevezék, Róma hanyatlása korát rajzolván, így ír a többek között: „E nemzedék — őseire méltatlan, az idők tanácslatára buta — a kaszát és ekét (mintha mondaná: a tollat és actákat elhagyván) falak közé húzódtak, és inkább ad kezeknek dolgot a circusokban és comediókban, mint vetéseinek és szőlőinek

közölte, s mégis bámulunk, hogy férfiai, nemöket meghazudtolva, merő asszonyoknak látszanak. A test oly szükséges életnedvét gőzfürdőkkel kifőzi, nyereségét kiszáritja, s szomjat és tüzet idézvé el, borral és szerelemmel oltja el: e közt tölti az éjet, játék- és álomban a napot, s dicsekszik, hogy sem a felkelő, sem a lenyugvó napot nem látta. Ily életnek legyen aztán következése jó egészség? igen! az ifjuság teste folyékony- és felhasználásában odáig ment, hogy a halál majd kevés változtatni valót találjon bennök. Istenemre! eleink vadászattal s mezei munkával töltött idejüket, nem vonultak a városoknál köztalálók árnyékába, s a nundinákon, a hónap kilencedik napján végezvén bakaikat a városokban és fórumon, azzal villáikba tértek, gazdaságaik után láttak, földjeiket művelték, munkásaikat kormányozták; erősek voltak testben, bátrak lélekben, hősek a harcban, nem gyávák, nem félnékek a békében. Nem hozták élelmi szereiket a tengeren túlról, nem boraikat a Cy-cladesekről, sem frank tartományokból. Mi csoda, ha a mostani körülmények közt általánossá vált ama balvélemény: hogy a mezei gazdaság (patriciushoz nem il- lő) szennyfoglalkozás.

Ez adatokat kezeinkbe a historia nyújtja, melyről azt mondják, hogy az életnek leg- hasznosabb tanítója. Ezért használnám én is. Nem mondom, hogy találnak ránk; nem, hogy nem találnak. Egyszerűen, csaknem szóról szóra előadtam; alkalmazzatok, használjátok tetszé- setek szerint. Én tanulmányaim némely co- rollariumait közlendem a jövő alkalommal.

J.

A gazdas. egyesület teendői.

Hadd mondjam el én is szerény nézeti- met e tárgy körül. A gyűlésekben úgy is részt nem vehetek távol lakásom miatt. Pedig ez úgy azok közé tartozik, mik iránt a hazai közvéleményt kihallgatni, okvetlen szükség. Egyébaránt is a szerkesztőség mindjárt mind- járt nógat tevékenységre, gondolataink közlé- sére. Részemről ezután a napi kérdések iránt nyilatkozni el nem mulatandom.

Azonban szálljunk a dologra.

En a gazdasági egyesület első teendő- jének látom egy központi minta gaz- daság, egy egy gyümölcs és szőlő- iskola állítását, hol az okszerű gazdá- szat mint e három ágat alkalmazásban láthatna mindenki. A gazdasági újabb származók és gépek, mik e munkaerő és idő megkimélését eszközlik, elsősorban itt próbáltatnának meg, s mik jónak bizonyultak, közhasználatba jö- nek. Ez által az egyesek a célszerűtlen vagy rosszul talált gépek vásárlásából eredő károktól megmenekülének, a birtokosság pedig, különösen a megyéken lakók, hol a közné- p mintsem pénzért is dolgozni menjen, inkább egész nap a napon meglelti hasát, a napszá- mos-nemkapás bosszúságától tetemesen meg- könnyítettének. A földék és gabonafajok mi- ként használása, cserélése ezen középponti gazdaságnál mint egy eleven képben állana előtte minden gazdának, s a saját szemeivel látás, gyakorlatilag megismerkedés nagyon elő- mozdítaná minden hasznos újítások hono- sítását. A gyümölcs- és szőlőiskolából idővel az egész országban a legjobb fajtájú szőlőve- nyőket, oltoványokat és magokat lehetne el- terjeszteni. Mivel ha már gyümölcsöseinket és szőlőinket, melyek jobbadán mindenfelé sem- mivé tétettek, ismét felépitni akarjuk, okosabb dolog, az éghajlatra tekintettel levén, azt a legjobb fajtákból eszközölni. Mindezek egye- sek erejét feljül mulják, ennyi experimentá- lást magán pénztárából fedezni tudni már ma lehetlen: egyesületi uton azonban, érintkezés- ben a külföldi s főleg magyarhoni gazdasági egyesülettel könnyen tehető.

Az állattenyésztésre az egyesü- let maga — úgy hiszem — még most

saját mintagazdaságában nem ter- jedhet ki. Azonban oda mindenestre hat- nia kell: hogy a közlegetők felosztása, mes- terséges takarmányfűvek bőv természetése, ha- vasok és nagy erdősegek okos legeltetése, is- tallózás, jó fajta tehének és magmarhák szer- zése, nevelése és jutalmazása által a hazai produkció mentől előbb azon pontot érje el, hol Moldova és Oláhországokkal mind a szar- vasmarha, mind a disznótenyésztésben a ver- sent diadallal állhassuk ki. Főleg pedig oda munkálnia kötelessége, hogy nemes fajtájú lo- vak tenyésztése által mentől előbb egy activ kül kereskedési czikkre tehesünk szert; mit kedvező éghajlatunk, jó vizeink, jóízű takar- mányt adó hegyeink előnye mellett bizonyára könnyen eszközölhetünk.

Egy harmadik fontos teendőjének vélem én a gazdasági egyesületre nézve a közhasznú ismereteknek nép közötti terjesztését. Aggódalommal kell lánunk, mint tünik el naponta az alsóbb néposztályok- nál az olvasás vágya. Régen a regényes tör- ténetek, krónikák, naptárak, olcsóbb népköny- vek, gazdasági hírlapok olvasása csaknem kö- zönséges dolog volt közöttük is. Most gyéren látjuk előfordulni. Ez oly baj, min okvetlen segíteni kell, ha a szellemi közlekedést a tár- sadalom felsőbb és alsóbb rétegei, a tanult és tanulatlan osztály között végkép elvágtatni nem akarjuk. A semmit nem olvasó nép ut- oljárja semmit nem akar hallani is; úgy elveszt minden fogékonyságát, lelki ké- pessegeinek gyakorlatából annyira kijő, hogy bárminő eszmének, javára értelmező bármely szán- déklatnak hozzá jutni, elérzelmő hatni lehet- lenné válik. E célra dolgozónak a naptárak, olcsó népkönyvek s egy célszerűleg szer- kesztett gazdasági lap.

Lenne még egy nagyon gyakorlati irá- nyu teendője: a gazdaság egyes ágai- nak tökéletes kiismerése végetti külföldi utaztatás. Ha t. i. évenként egy pár jeles ifjat vagy szakembert, ki a szüksé- ges előkészületekkel bír, azon országokba kül- dené, hol például a tejelő marhák, a selyem- tenyésztés, a szőlőművelés és borkezelés, a mezőgazdaság, a méhészet, a juhtenyésztés sat. a lehető tökélyi fokot állnak. Az így kiképz- zett egyének lennének aztán mind derék jó- szágigazgatók, mind gyakorlatias eszű egye- sületi tagok, mind megannyi élő példányai az okszerű gazdaskodásnak, a teljesen kiképzett szakügyességnek.

És pedig mindezt a m. kormány remél- hető erkölcsi segélyezése mellett. Mihez ké- pest részemről azon reményben vagyok, hogy a gazdasági egyesület a m. kormány által, az iparkamarák példájára, az agrariális viszonyok, tagosítás, birtok elkülönítés, legelők sat. kér- dése körül meg fog kérdezettetni; sőt az egye- sület hason kérdéseken saját rendeltetésénél fogva is kérelmezéseket tehet, felvilágosítá- sokat adhat, hogy ekép mind alólól, mind fe- lülről a közbizalmot bírván, munkálódásainak sikerét annál inkább biztosíthassa.

Ime a cél, hová a gazdasági egyesület- nek élete ez új stadiumában törekednie kel- lene. Nagy cél — megvallom, s messze távol- ban látszik lellem előtt is, de egyes ágaiban azonnal, és idővel egész kiterjedésében elér- hető — nehéz, de egyesített erővel s kitartás- sal bizonyára eszközölhető. Csak részvé- nyeseket mentől nagyobb számban, és örökös alapítókat!! —b—

Mikép lehet a méhtenyésztést haszonnal üzni?

VI.

Hogy kell a kasokból kapott mézet és viaszat elszűzni? Minden méz és viasz- lépet a mint a kasokból kivágja az ember, legott egymástól elválasztva fel kell vágadni, s a szerint a mint gyöngék, fejérek és tiszták, vagy a korosság miatt barnák és feketék, te-

hat a mennyiben többé-kevésbé tiszta vagy tisztátalan mézet tartalmaznak, külön választ- va föld-édenyekbe tenni.

A kinek sok mézet kell kezelni, czél- szerűleg cselekszik, ha egy pár lapos fenekű és jó készületű tepsi készített vaspléhből, ugy hogy az oldalai 4 vagy 5 ujnyi magasak le- gyenek, és hogy a feljül jöendő, melynek valamivel kisebbnek kell lenni, rosta alakulag átlukgatott fenekkel bírjon, s négy lábbon állva az alsó felibe helyeződjek. A felső tepsi- be a mézlepek egymás mellé rakandók, de a bar- nák úgy, hogy ne érjék egymást, mert az előbbieknél az olvadás és átsűrűdés könnyen történik, de az utóbbiakat kés segélyével több- ször meg kell forgatni vigyázván arra, hogy a lép össze ne rombolódjék. Ha az eképp fel- készített tepsi-eket mikor a kemenczéből a ke- nyeret kiszedik, egy deszkára a kemenczébe teszik, eredményül igen tiszta mézet adnak. Ha a kemenczét csak méz- és viasz-olvasz- tás végett külön akarnak béhevíteni, könnyen megtörténhetnék, hogy az igen megmelegülne, mi által mind a méz, mind pedig a viasz ve- szítene jóságából; a kenyér kiszédés után pe- dig még elég meleg a kemencze arra, hogy mindkettő megolvadhasson, s az alsó tep- sibe folyon. A felső tepsi- be maradáék gyantát a régi lépekből marad valami salak, a mi vi- rágporból, kovés mézből és viaszból áll.

A munka gyorsítása tekintetéből a tep- sikkal együtt cseréptepsikbe lépeket kell bé- tenni a kemenczébe, hogy mikor az elsőről lefoly a méz, az utolsókból legott lehessen mást utána önteni.

A mikor az alsó tepsi szinte teli van, a felsőt le kell róla venni tartalmával együtt, s hogy el ne égjen, egy tágas edénybe kiürí- teni. Az alsó tepsi tartalmát — mézet és viasz- tat — legott egy erre szánt mézes-fazékba kell üríteni, ügyelvén a tisztaság szerenti meg- választásra. Ezen eljárást mind addig kell is- mételni, míg csak elszűrendő méz van, vagy a kemencze ki nem hűl; ha ez utolsó eset előfordul, tehát a meleg az olvasztásra már nem elegendő, e bajon könnyen segíthetni mér- sékelt lob-élesztés által.

Soha sem kell elfeledni, a szűrődények alá deszkát tenni a kemenczébe, mert ez szük- séges a méz védelmére, sőt e mellett is ha igen meleg van, ottan-ottan egy pár kalán tiszta vizet kell a mézbe önteni, hogy pótolja a mézből kipárolgó nedv hiányát, tehát ter- mészetes sűrűségében megmaradjon, s ha kell a méheknek eledelül lehessen alkalmazni; mint szintén arra is kell vigyázni, hogy ok nélkül a kemenczébe a méz hosszasan ne maradjon, mert az által jó ízéből sokat vesz.

A mézes fazékban feljül úszó viaszot le kell merni mi előtt megkeményülne, mind ad- dig míg csak egy vekonyka réteg marad s az ez által származó hiányt mézzel pótolni. A feljül maradó kis réteg a legjobb védborít- ték arra, hogy a méz meg ne savanyuljon, vagy az emberek nyálánsága ne bántsa. A mézet jól befedve hamuban kell tartani, s vé- deni a méhek és hangyák ellen.

Igy elkészítve nyereségesebb a mézet el- adni, mint divatozó mód szerint. A nyereség a szűrésre fordított munkát gazdagon vissza- fizeti. De nem tanácsos minden mézet pénz- zé csinálni, hanem egy részét félre kell tenni, hogy szükség esetében legyen mivel táplálni a méheket. A megikrásodott mézet csak meg kell melegíteni, s megint folyó lesz.

Szűrődénytszükségességében fazakással lehet csináltatni, de az nem oly kényelmes és tartós.

A mikor nincs már több szűzni való, min- dent a mi csak a szűrés alkalmával a mézzel érintkezésbe jött, meleg vízzel jól ki kell mosni, s az édes vizet egy saját edénybe gyűjteni; a viasz-salakra is forró meleg vizet kell töl- teni, hogy a víz egészen ellepje, többször megfordítani s befedve éjszakra állani hagyni. Más nap még egyszer megkeverjük, s a fo- lyadékot egy szitán átszűrjük. Az eképp gyűj- töt édes vizet szörp keménységig elfőzzük, a

habot gy... pig áll... lott tiszt... helyen t... heknek

A... hives na... kalmatlan

Hog... a viasz... kisebb v... túllböll v... tölti a s... nyomtatj

Föv... döböcskő... vászon... szállhass... fővest és... addig ke

Az... tartalmaz... nagy me... vasztjuk... kebb, hi... s megken... meleg az... hogy me

Eze... mind az... nél, ha... biztos ta... bizni a

A... megteszi... a magáé... galmán... zani.

A ké

Sok... szakra n... tásban n... onnan jö

tudomány... két a ke... sokáig t... kincses k... pont, me... gabb. S... határin t... polgárisu... tengődés... nem volt... s eltakar... kori fran... mostani l... történeze... jét fölem... pogatózás

Azsi... esik, s u... dig mivel... hemzsege... hogy a r... élet, a... tyuhajtás... szintér v... mert az

tak, hane... jai; s a... oda, mihe... ranysugá... áthatva... udvarélet... sötét lön... hanem ál... rágot ner... soha nem

A k... tóhoz, me... indulni, s... gátat. Az

habot gyakran leszedegetvén, s egy pár napig állami hagyjuk, ekkor a tetejére felszállott tisztáltságot leszedjük, s száraz, hűvös helyen tavaszi vagy nyári táplálékul a méheknek megtartjuk.

A mézszűrést legczélsebb homályos és hives napokon végezni, hogy a méhek ne alkalmatlankodjanak.

Hogy a viaszat tisztán kapja az ember a viasz-lépek számára, a szükséglethez képest kisebb vagy nagyobb zsákokat készít kemény tüllből vagy erős légyvászorból; ezeket megtölti a szétzúzott mindenféle lépekkel, beköti, vízzel töltött edénybe állítja, a fővés alatti lenyomatja.

Fővés alatt a zsákokat szorgalmasan kell döböcskölni, hogy a folyóvá váló viasz a zsákvászor üregein kifolyhasson, s a vízbe felszállhasson. A felkerülő viasz lemerendő. A fővést és dűböcskölést az edény fenekén mind addig kell folytatni, míg csak viasz mutatkozik.

Az egész viaszmenyiséget kevés vizet tartalmazó edénybe teszük, lassanként, és nem nagy meleggel, hogy megbarnuljon, megolvasszuk, s ekkor egy széles száju, alól szűkebb, hideg vizet tartalmazó edénybe töltjük, s megkeményedvén, kivesszük. Czélsebb, míg meleg az edény, a viaszat valamivel betakarni, hogy meghűléskor hasadásokat ne kapjon.

Ezekben lehető röviden el van mondva mind az, a mit követni kell a méhtenyésztésnél, ha nem csak a vak szerencsére, hanem biztos tapasztalatok vezérléte akarja magát bízni a méhtenyésztő.

A gondviselés és a méhek szorgalma megteszi a magáét; tegye meg az ember is a magáét, ne maradjon alól a méhek szorgalmán, s isten áldása nem fog nekik hiányozni. (A Land és F. Zeitung után.)

A kereskedő most és hajdan.

II.

Sokat jelentő a többek között a két időszakra nézt azon változás, mely a forgalmi térben nyilatkozott. A régi korban kelet a fő; onnan jött minden, hatály, eszme, mivelődés, tudomány; Europa keleti részén üti fel székét a kereskedelem is, és Velence, Genua sokáig tartá azon kulcsot, a mely a világ kincses kamaráihoz vezetett. Azia volt a gyűpont, melyhez a közelebb álló volt a boldogabb. S valóban ezen időben Spanyolország határain túl nem volt emberi élet, legalább polgárisult értelemben nem lehetett azoknak tengődésük annak nevezni, kiknek szükségük nem volt több, minthogy ébőket csillapítsák, s eltakarják meztelenségöket, mint ezt az akkori frank, angol s germán törzökre vagy mostani földükre vonatkozólag följegyezte a történetész; később azonban nyugot kezdé fejét fölemelni; innen kezdenek kiindulni a telepogatózás hajói, s elvégre szerencsés sikerrel.

Azias, kivéve Indiát, mely álomkorba esik, s utána Europa keleti orszárai is, hol eddig miveltés, gazdagság, fényűzés, életteli hemzsegett. Nagyszerű jelenetek! bizonyosságai, hogy a rugó, mely ez életet mozgásba hozta, az élet, mely annyira duzzadó volt, csak fegyverrel volt az emberiség fáján. A hogy a színtér változott; e vidékek vadoná lettek; mert az emberek bennök nem emberek voltak, hanem csak az önzés és fényelgés bábjai; s a hűtelen madarak kísérteitől hagyják oda, mihelyt a nap más helyiségre kezdé aranygyűjteményét szórni, és a tömeg nem lévén áthatva, érdekelve, beléolvassza e Kroesusok udvarletébe, maradt az mi volt; azon föld sötét lön, mert a miveltés nem a szívben, hanem állény volt, mi káprázlat, de lélekvirágot nem hajt, s ha hajt is de gyümölcsöse soha nem fog érlődni.

A középtenger hasonlított ezentúl azon tóhoz, melynek forrása bedugult, s veszni fog indulni, s később rabló madarak fogják lerabolni. Az ember nem fejtehető kísérni láttatik

a nap azon útját, melyen az nyugodóba száll. Ideje volt, hogy ezen intés felrizza a szunyadó emberi élet, felem az embriséget. Intvén, hogy isten azért adott erőt emberbe, hogy az kifejlesztvén magát, boldoggá, életét kényelmessé, változatosá, kedvessé tehesse; de valamig ezen erő csak egyesekhez van kötve, milliók között, s egy-egy vidékhez a nagy föld területéhez képest, addig az emberi bölcseség csak vilófény, és helyeségei csak müló pharosok, melyek szűkkörben világítanak, és megint oda lesz, mihelyt az idő akarja.

Azonban úgy látszik ez intés felfogva lön. Eddig az országokat egy-egy város tevé, a városokat egy-egy hatalmas egyén, vagy legfennebb néhány kiváltságos; ezután helyökbe nemzetiségeket látunk lépni. És a kereskedés, a nemzetek törvényhozási tárgyává, életerév, nemzet-gazdászati állapotjára emelkedék fel.

Régen azt mondotta valaki: hogy a kereskedelem jár a nemzetek között a miveltés nemtője. Elmondók róla véleményünket; de nem tagadtuk meg egészen. Sőt nem csak nem tagadtuk meg, de világosan elmondók amaz igazságot, hogy a kereskedelem valószínűsítője, eszköze, közönye az emberi miveltésnek, áldása, jótéteménye az emberiségnek, oly tényező, melyben az álmódott vagy képzelt éden valószínűsítő kulcsa rejlik az emberiségre nézve. Legalább így kívántunk értetni még ott is, hol annak sántításait fejtegetők.

El is hallgathatnánk e ponton, ha olvasóinknak csak kellemes meglepetést lett volna szándékunk szerezni. Azonban szálljunk le hozánk, minnen napjainkra, ha a történeti muzsája tanítását hasznosítani akarjuk.

Elmondók, hogy Amerika feltalálása előtt a kereskedelem önző volt; hogy egy ember gazdagságot gyűjtött általa, hogy ur legyen a földön; elmondjuk most azt is, hogy e gazdagságban nem volt boldogság, e kincsen nem áldás. Ha a kereskedő önző volt ugyanis: mi volt egyéb az emberek másik csoportja? Elfordul a jobb lélek az óvilág történetétől ha annak valódi szellemét kutatja. Az óvilágban kétféleképen látjuk a nemzeteket vagyis azok képviselőit, az egyes városokat kitűnni egyszer oly kincs által, mely összszakmányoltatik, csinosan ugyan és szép színű, de legtöbbször nem emberszeretőleg; és a mászor, hogy az ilyen városokat megrohanja, mint leszködő tigris, vagy ehes oroszány, s fenekestől felforgatja. Ilyen volt koruk szelleme. Mert Jézus tana még nem munkalódék közöttük. Hol volt fényesebb város Salamonénál? hiszen az akkori történetész tanúsága szerint hajói ellepték az akkor hajózható tengereket. Mi lett sorsa? Az a mi Tyrusnak, a mi Görögország kereskedő telepeinek, a mi Carthagónak. Amazt Azia könnyű szerrel csilogni szerető kényurait, emezeket Róma büszke patriciusai zsákmányolák ki. És mi jótékony czéljára az emberiségnek? avégre, hogy egy egy Lucullus ezernyi strucz gyvelejét hordassa össze egyetlen vacsorájára. Igaz, hogy a pénzt ez által forgalomba hozta; igen de e forgalom csak a has körül forgott, s mi lön e Lucullusok híres honából? A fényűzés elpusztította; kincsei oda csalták a föld vadabb s így izmosabb csordát; Róma ledült, s romja alá temeték az emberiségnek századokon teremtett, összegyűjtött, összerablott miveltéségi — habár hideg kövekbe metszett — monumentumait; és lön sötétség újra, századokig. A kereskedelem közönye volt tehát a miveltésnek, a kereskedő elvitte azt egyik helyről a másikra; de nem is maradt utána semmi. Fattyu volt a miveltés; hiányzott melegsége, méltósága; érczből, piperebből állott az, melyet az első pajkos vagy vad suhanecz leléphetett uráról.

HIRFÜZÉR.

* A szászsebesi postamasteri állomásra csőd van hirdetve f. hó 31-ig.

* A gergyó-szent-miklósi erdősz hivatalnál megürült másod osztályu erdősz állomásra e hó végeig csőd áll nyitva.

* Szebenben a jelen tél legnagyobb hidege 14° volt a fagypontra alól, és pedig f. hó 4-én. Nálunk a legnagyobb hideg 15 1/2° volt decemb. végén.

* A szebeni takarékpénztár bevétele a mult hóban 67,660 frt, kiadása 50,690 frt volt.

* Az erd. m. kormányzóóság tudatja, hogy a marhavész Bukovinában egészen megszűnt.

* Febr. 22-kén volt zilahi Kiss László temetése; a köztisztelőben állnak holt testét nagyon sok ember kísérel, zokogva. Mint az igazság hű barátja, jóság, szelidség példányképe volt ismeretes mindenkitől. Áldva van emlékezete.

* Febr. 27-én este bál volt Tasnádon a Garay-árvák számára.

— A „Déli báb” színházi lapja VIII-k számával megszűnt. Az előfizetők illő kárpótlást fognak nyerni igéri a P. N.

— Magyarországon az idén is több gazdag földbirtokos kísérletet tesz a thea-ültetéssel. Az eddigi próbák után itélve, Magyarország több része alkalmas oly thea termesztésére, a mely az Oroszországból szállított jobb fajokkal is versenyezhet.

— Londonban egy lovat mutogatnak, a mely a homokba lábainak mozdulataival egész tájképeket rajzol le.

— Az austriai hajógyárakban az 1850-ik évben összesen 516 hajó épült 18,079 tonna tartalommal.

— Egy kimutatásból az tűnik ki, hogy a birodalomban 1820 óta az élelmi szerrek ára folytonosan emelkedett és soha sem csökkent.

— Ö Felsége Horváthország szegényei közt 20,000 prftot kegyeskedett kiosztatni.

— A pesti nemzeti színház elbocsátott táncszemélyzete körutazást tesz. Főkép csárdásokban tűnnek ki.

— Ö cs. kir. apostoli Felsége kegyelmesen megengedni méltoztatott, hogy azon földek 15 évig a dómmentesek legyenek, a melyekről a földadói elegendes behozatalakor behoznyul, hogy eleitől fogva miveltés alatt nem voltak.

— Mult hó 25 és 26-ka éjén Csehországban oly vihar dühöngött, hogy a gözkozik közlekedése a hófúvatok miatt megakadt, a telegrafszodronyokat a villánytal terheltség miatt használni nem lehet, sőt a villám egy toronyba le is csapott, s azt elégeté.

— A Dunagőzhajózás f. hó 4-kén volt megnyiladó.

— Oroszország jelenleg 295 millió ezüst rubel érczpenzrel, 777 millió papirrubel papirpenzrel s 400 millió, 669,799 ezüst rubel kamatozó államkölcsönrel rendelkezik.

Nemzeti színház.

Mart. 4-kén. Szép molnárné. Fialat vendégünk szép tehetségét ma egy másik, szintoly fénylő oldaláról tanultuk ismerni. Julia költői szerelme után a tüzről pattant kis molnárné szenvedélyével látuk küzdeni, s annyi keccsel, annyi természetűséggel, hogy azt jobban személyesíteni aligha lehet. Minden jelenete teljesen sikerült, s ha mégis valamelyikre rá kellene mutatnunk, legjobbnak tán csak azt mondhatnók, a melyben a marquisának elpanaszolja, hogy Jean öt nem szereti, s a melyért őt a közönség jelenete közben is tapsokkal árasztá; szükségtelen tehát említenünk, hogy előadás után is kihívásban részesült.

Szathmáriné a büszke marquisné tehetsége azon szépségével adta, a melyly az ily szerepekben kitűnni szokott. Lendvay is elemében volt, azon elemében, a melyben működését lehetlen nem szeretni; csak azt látszott néhol feledni, hogy e Jean csak kissé együgyű, de nem gyermek. A vén marquis Csizsér adta. Általában ez előadás igen sok igényt kielégíthetett. — Az ezt megelőzőtt Fejér Öthello is sikerült, főleg Lendvay ügyesen ca-

ricirozott játéka által. Ez előadásban Bulyovszkyné ha mint színésznő nem is szerepelt, de igen mint ügyes átdolgozója e darabnak. — Felvonások közt Tóth S. és Kaczinovszkyné kettős tréfás stájer tánczot lejtenek, s tapsaikat ők is megkapák.

Mart. 5-kén Horác munkái, vigj. 1 felv. ban. Iria Pierron Ö. fordította Ország A. E szinpadon először, és Párisi naplopó. Bulyovszkyné mindkét darabban szerepelt, s igen szépen oldá meg terhes feladatát; szinte képes volt elfeledtetni, hogy női fedeznek a férfi öltönyök, a mi oly kevés színésznőnek sikerül; e mellett mesterileg tu-

dá egyénitni két szerepének csaknem párhuzamos jellemét. Az ünnepélyesen felt zsinház figyelemmel, s zajos méltánnyalssal jutalmazá kedves játékát. — Az előadásról azonban általában nem nyilatkozhatunk dicsérőleg. Lendvayt (Horac) és Károlyit (Morin tábornok) kivéve, a többiek nem sokat tettek arra, hogy vendégünk játékát emeljék. — Tóth Soma és Kaczinovszkyné felvonások közt lejttett tót tánczát ismételték a közönség.

Mart. 6 Norma, azaz, hogy a színház saját normanapja. Nem mintha éppen magunk sohajtoznánk utána, vagy az igazgatóságot akarnók kérdőre vonni oly

dologban, a miről tán maga sem tehet, de csak azon szerény kis kérdést tesszük: miután 4 hét óta nem volt opera, hát a drámai személyzet fogja ki-keresni nagy fizetéseit az operai tagoknak, a kit közül tudunkra mindenik ép és egészséges?

Figyelmeztetni akarjuk a t. cz. közönséget, kedves vendégünk jövő szombaton eső jutalomjátékára, mint oly darabra, mely Pesten a farsáng zajában is tömött színházakat csinált, s melyben a tisztelt művésznő játéka a pesti lapok egyhangu elismerésével találkozott. E darab a hírneves **L O V O O D I Á R V A.**

PIACZI ÁRAK.			A l s ó a u s t r i a i m é r ő.												S z é n a				H u s				G y e r t y a			
			B u z a.		E l e g y b u z a		R o z s		Á r p a		Z a b		T ö r ö k b u z a		P i t y ó k a		m á z s a		ö l		f o n t		f o n t			
jezüstpénz.			ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.		
Kolozsvár	mart.	6-kán	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Torda	"	4-kén	4	—	—	—	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
B. Hunyad	"	4-kén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Dézs	"	2-kán	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Enyed	"	7-kén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
K. Fejérvár	febr.	28-kán	4	16	3	37	2	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Beszterce	"	6-kán	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sz. Udvarhely	"	28-kán	3	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
N. Várad	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

Agio. Bécs mart. 3-án: arany: 37³/₄; ezüst 32¹/₄.

H I R D E T É S E K.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(324) FIGYELEMRE MÉLTÓ VÁSÁRI HIRDETÉS,

mely által kedvező alkalom nyílt arra, hogy a legsúlyosabb belértékű s valódi igen jeles vásznat, mondhatni bámulatos olcsó áron mindenki megvásárolhasson.

Egy nagy jelentékű VÁSZONGYÁRBól, melynek nevezetes tőkére kell támaszkodni, mi a mostani általános üzlet pangása miatt egyébként alig történhetne, — nekem igen nagymennyiségű vászonárak adtak át nagyon kedvező feltételek mellett azon kikötéssel, hogy azokat **kész pénzért** lehető gyorsan eladjam.

Ennek nyomán, hogy üzletem forgalmát a legkelendőbbé tegyem, megragadtam az alkalmat, hogy ezen összes vásznat és asztalnémeteket

egy végképi eladás mellett nagyban úgy, mint részletben gyári áron alóli áruba bocsássam.

Hogy azonban az áruim jelessége felett támadható minden gyanúnak elejét vegyem, s különösen mert éppen a vászon üzletbe évek óta becsúszott visszaélések tetemes csalásokat szültek; áruim átvételekor, azokat egy igen tisztos czehtagokból álló választmány-nal szorosan megvizsgáltattam, s ez által képes vagyok, minden tölem vett darab felől biztosíték-iratot adni.

- Áruk pengőpénzben e következők:
- 1 tuczet fejrívászon zsebkendő 3 frton kezdve és felyebb.
 - 1 tuczet mindenféle színű theakendő 1 frt. 20 kron kezdve és felyebb.
 - 1 darab törölköző 30 rőfos 4 frton kezdve és felyebb.
 - 1 darab nagy asztalkendő varrás nélkül 2 frton kezdve és felyebb.
 - 1 darab házi vászon kézfonal 30 rőf. 7 frton kezdve és fejl.
 - 1 darab bőrvászon 38 bécsi rőf 10 frton kezdve és fejl.
 - 1 darab lenvászon 42 bécsi rőf 11 frton kezdve és fejl.
 - 1 darab lenvászon 12 ingre 14 frton kezdve és fejl.

- 1 darab hollandi, 50 bécsi rőf 20 frton kezdve és f.
 - 1 darab rumburgi, 50 bécsi rőf 17 frton kezdve és f.
 - 1 darab rumburgi 54 bécsi rőf 20 frton kezdve és f.
 - 1 vég konstanci, 50 bécsi rőf és 5/4 széles 24 frton kezdve és f.
 - 1 vég brabancziai, 50 bécsi rőf és 5/4 széles 36 frton kezdve és f.
 - 1 vég írlandi korona vászon 40 frton kezdve és f.
 - 5/4 — 3/4 és 10/3 széles lepedőre való vászon, különféle áron.
- Mindenféle asztali szövetek damaszkból, 6, 12, 18 és 24 sze-

mélyre terítékek, kávéruhák, nyüstös vásznak, színes vászon zsebkendők, aranylag még olcsóbb áron adtnak.

Minthogy itt a főzél nem a nyereség, hanem inkább a kelmék gyors és nagymennyiségű eladása: tehát a 100 p. forintra vásárlók, a szokott ártuztet avatlatlan patisz kendőt, 1 kávészabroszt, 6 egyfajta szalvétákat és 1 nagy varás nélküli fejr abroszt fog-nak kapni.

Mély tisztelettel ajánlja magát Stern L.

Az áruhely van a b. Jósika háza alatt a főpiaczon.

(319) ÁRVERÉSI HIRDETÉS.

Kolozsvárt b. Középutczában a cs. kir. harminczadi épület mellett 531 számú épületes telek, melyen 6 lakó szoba, konyha, kamara, pince, köistáló, szekerészin találtatik, folyó év aprilis 3-án 10 órákor kedvező föltételek mellett árvereztetik; Székely József, ki belső Monostorutczában, 179 számú háznál, megbízásánl fogva, az irt telket örök áron addig is eladhatja, a vásárlós szóval, avagy levél utján, egyszersmind a legkedvezőbb föltételekről tudósítandja.

(319) A Fogolyutczába a 99. számú HÁZ örök áron eladó, vagy rögtön is kiadó. Bővebbet tudhatni a Tilsch ur könyvkereskedésében.

(320) Kolozsvártt (1-2)

A NAGY-PIPA

czimű kereskedésbe most érkezett Bécsből a legbiztosabb veteménymagúrástól frís veteménymag mindenféle, mire egy veteményes kertbe szükség leend 6, 8, 20, 24 v. kros adagokban.

VIRÁGMAGOK 6 v. kros adagokban. Teljes viola. Rezeda. Szekfü. Őszi róza. Csillagvirág. Egőszeretet. Májva különféle. Oroszlán-szaj. Bazilikum. Pujamak. Kísasszonypappus. Felfolyó. Tanister. Cinia elegans. Scabioza. Dalisarkantyu. Bărănyvirág. Vasvirág. Majorana. Primula auricula. Nefejejts. Bojtvirág. Gyüszüvirág külön színű. Harangvirág piramis. Pillangó. Piros kulja. Galia capitata. Georgina és kek engem-ne-felejts gyökerek, melyek még ez érbe nyilnak. Erfurti teljes violamag, egy adag 25 v. kr.

Ezen kívül ajánljuk különféle kész fejrémű árukat u. m. női ingek, halóreklik, neglige-főkölök, szoknyák, gyermek főkölök és reklík, s egyéb gyermek pongyolák, férfi ingek, láb-ralvalók, gallérok, schmizellik és slaff-rokok. — Finum frankhoni optikai szemüvegek, becsületes áron, nem oly tulzolt, mint ezen czikket idegenek szokták adni.

(316) (3-3) Idősb Szentpéteri Istvánnak külső Farkas utcában éppen a kaszárnya háta megett lévő s a palati ultra kirugó szöllös és gyümölcsös kertje 192. szám alatt, örök áron eladó; — a megvenni szándékozó értekezhetik iránta a tulajdonossal, a kinek lakása van a kis Szamos mellett a timár utcában 57. szám alatt.

(318) Csász. kir. legfelsőbb szabadalommal és a magas porosz kir. orvosügyi ministerium jóváhagyásával.

BORCHARDT orvostudornak GYÓGY-FÜSZERES NÖVÉNY-SZAPPANJA

számos **növényi**, névszerint fűszeres és áther-olajos anyagon kívül tartalmaz még ásványos alkatrészeket is, melyek ezen szappan hatályát **sajátságossá és jellemzővé** teszik. Az nem csak hogy a bőrt puhán és hajlékonyan tartja, s ez által annak kigőzölgesét szabaddá teszi, hanem vegy-alkatrészei által felszívólag és változtatólag is hat a bőrre, az alhártyázatra és mirigyves létszerekre, s azokat ujított tevékenységre ingerli. **Dr. BORCHARDT növény-szappanja** ennél fogva éppen oly jeles szépítő, mint alkalmas szer az annyira terhes széplő, pörsedékek, fakadékok és más bőrtisztatlanságoknak gyengéd módon és rövid idő alatti eltávolítására.

A **Dr. BORCHARDT-féle Növény-szappan** zöld betükkel nyomott fejr s az itt álló bélyeggel ellátott eredeti pakétáczkában árultatik s **Kolozsvártt** csupán csak **WOLFF testvérek** gyógyszerüzarában található.

- (323) (1-3) A gr. Eszterházy és gr. Bánthy család gyálni faraktárában lévő egy öl ugynevezett berkifa ára 5 pírtra 4 pírtra van szállítva. — Utalványokat lehet váltani Tordautczában a gr. Eszterházy háznál lévő irodában.
- (324) Halhatatlan olcsóság! — A Fekeli útban a vámház melletti faraktárban helyt Kolozsvártt ole 6 frt helyett csak 4 frt pengőben, nagyobb mennyiségben 4 frt. — Jegyeket válthatni BIASINI Domokos gyorsutazási irodájában.

A kereskedelmi és iparkamara befolyása mellett szerkeszti BERDE ÁRON, tanár. — Nyomatott a rom. kath. lyc. könyvnyomóintézeté betüivel.

Kolozs...
Vidék...
Helyt...
Hog...
ténhessék...
kérjék...
Egy...
jelen...
többé...
Mezőgazda...
Szamosújvá...
hely. Háró...
ház. — H...
Mező...
A m...
ban, min...
nyi részv...
ben is gy...
nem es...
tály, mel...
egyik főt...
egyik co...
kőzt, — n...
előállítha...
szaba d...
vetés...
másik...
módjok e...
báknak, r...
sok szerer...
ban legk...
Szépen fe...
író XVI...
rályom f...
tályra, al...
tesh rész...
kod alapj...
Máso...
ság leg...
gresség...
mely vado...
mívelés...
jék, mely...
képes utá...
tes dolgo...
nem kell...
Köv...
dona. A...
önálló es...
tetelezi, r...
kotása, r...
mes visz...
séget kiv...
lőds biz...
kép eredi...
culturán...
osztály a...
is járt, s